

Festes setcentistes

Dues festes de força categoria dins el calendari del segle XVIII bisbalenc havien estat el Carnestoltes i la Festa Petita. Ens en resten diversos testimonis escrits de com es celebraven ambdues:

LA FESTA PETITA

Tenia lloc el 8 de setembre que era la diada que l'església festejava el naixement de la Mare de Déu, patrona de la Bisbal. Potser més antigament havia estat la festa principal o Festa Major.

El 1792, com cada any, la parròquia organitzava solemnes cerimònies on la música hi tenia un paper rellevant. Processons, novenes amb grans sermons i tota mena d'actes paralitúrgics, d'entre els quals el cant de l'oratori **"Lo naixement de la Estrella de Sió"** d'un compositor bisbalenc: Francesc Thomàs i Maymir, músic i **"musich de cobla"**.

L'aristocràcia es reunia a la capella de l'Anunciata, de la casa Marimon, on al capvespre hi havia un rosari cantat, acabat el qual un sopar, ofert als convidats, precedia un lluit sarau en els salons d'aquell casal.

Al matí els fills de la noblesa i de la burgesia bisbalenques i dels pobles de la rodalia havien competit en unes curses de cavalls al carrer Ample.

Pel poble menut hi hagué, aquell mateix any, balls a la plaça Major o Coberta i a la plaça Nova.

També tenim notícies de la Festa Petita de l'any 1704, concretament de les celebracions populars dels dies 7 i 8 de setembre, a través del **"Memorial del que se ha gastat ab las balladas del vespre del diumenge 7 de setembre del corrent any en ordre a la teya y refresch dels musichs"** (Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal).

Els actes del dia 8 van ser presidits per una imatge de la Mare de Déu col·locada sota un dosser o pal·li en un altar que es va instal·lar a la Plaça.

Els gegants van ballar al so d'un flabiol i tamborí. L'Àliga va fer unes danses i el Drac va llençar focs d'artifici enmig d'una gran gatzara.

A la nit els balls d'ambdós dies es van il·luminar amb les teieres o graelles de la Plaça.

Heus ací les despeses d'aquestes dues jornades festives:

diumenge 7 de setembre del 1704

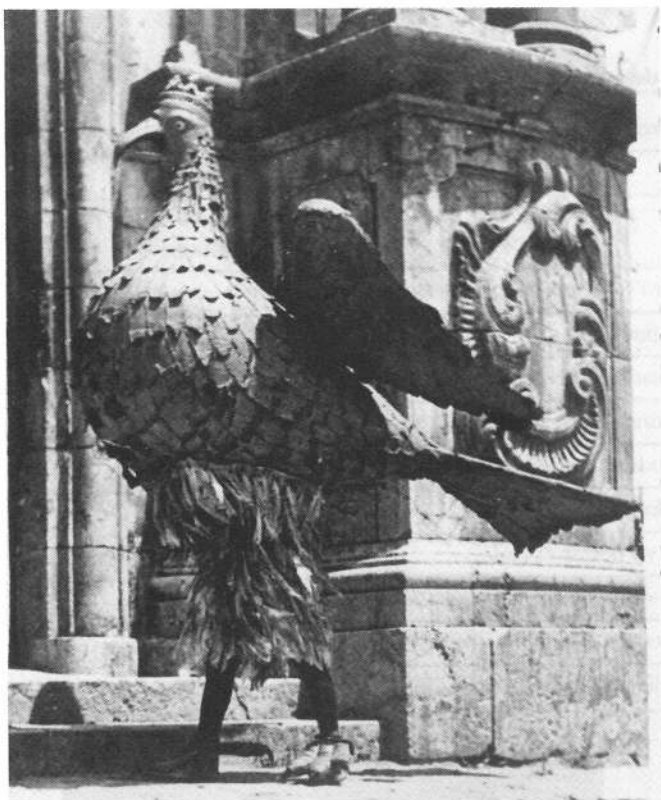
Per 3 arroves de teia comprades a Joan Albert	6 sous - 9 diners
» mig quintar » » a Ramon Molinas	4 » - 6 »
Pagat a Pere Torroella i Antoni Molinas per estellar la teia i fer foc a les graelles mentre es ballava	6 »
Pel refresc que s'oferí als músics dit vespre	11 »

dilluns 8 de setembre

Per 3 arroves i mitja de teia comprada a Antoni Molinas	7 sous
» 3 » » » » » a en Sala, hospitaler	5 » - 7 diners
» 1 » » » » » a en Frigola, fadrí d'en Josep Paunou	3 » - 4 »
» estellar i fer foc a Antoni Molinas	6 »
» les tragines	2 lliures - 11 » - 3 »
» el dansador de l'Àliga	1 » - 8 »
» la sabates del dansador	4 »
» el tamborinaire de tocar per fer ballar els gegants	9 »
» els balladors del Gegant i la Gegantessa	8 »
» el que va portar el Drac	6 »
» el que va posar foc als coets del Drac	2 »
» 18 coets del Drac	1 lliura - 5 »
» empal·liar l'altar de la Mare de Déu	1 »

Fotografia dels gegants de la Bisbal de l'any 1902.
És possible que aquests fossin els mateixos del segle XVIII, amb els vestits canviats.

Antigament l'Àliga executava unes danses, de les quals no se'n sap ni l'origen ni la música, ni la forma.

El Drac ha estat present en les festes bisbalenques des de fa segles, enmig de la por dels petits i de l'engrescament dels més grans.

EL CARNESTOLTES

Durant el Carnestoltes del 1792 hi va haver balls de la gent "**distingida**" de la Bisbal a la casa Vinyavella (casa Niubó) del carrer de l'Hospital, a la casa Ciurana del carrer dels Tarongers, al casal dels barons de Púbol de la plaça Major i a la casa de "**Jo sr. Joan Grassot, lo comerciant de mes nom de est Principat**", del carrer del Raval.

L'aristocràcia es disfressava amb màscares, "**caretes**", plomalls exòtics, flors de roba extravagants i teles sumptuoses i estrafolàries. Les filles d'aquestes famílies tenien prohibit concórrer als balls del carrer perquè s'hi produïen sovint aldarulls i baralles i, naturalment, pel tarannà classista de la noblesa local.

El poble ballava a la plaça Major. De les disfresses de les classes populars no en sabem gairebé res. Solament tenim notícia, per un inventari de mitjan segle fet a la casa d'un menestral, d'una "**casaca de indianas per les carnestoltas**" (les indianes eren robes de cotó estampades a mà amb motius florals fantasiosos). També sabem que el 1792 grups de nois guarnits amb camises de dormir de dona i escombres van acudir als balls de la plaça. Les corrandes pels carrers eren l'expressió de més xerínola d'aquells dies.

Alguns anys degut al fred s'havia intentat fer els balls o saraus a la sala capitular de Casa la Vila (1769), a l'Estudi dels baixos de l'Hospital i a la Caserna de la Tropa de Cavalleria (1786) però es van prohibir degut a l'enrenou causat per les discussions i baralles que hi va haver.

El 1798 trobem ja que aquests balls populars es tornen a celebrar a la plaça Major. Hi havia, però, una forta competència amb la plaça Nova els veïns de la qual els volien al seu carrer.

Enmig d'una gran polèmica els botiguers i veïns de la plaça Major insisteixen a l'Ajuntament de la llarga tradició de la seva plaça en qüestió de balls i festes. La primera autoritat els contestà que la consuetud era de ballar en la plaça que el batlle volia. Tanmateix s'acabà acontentant a tothom fent ball a ambdues places.

La Festa Petita i el Carnestoltes eren, doncs, com hem vist, dues celebracions que acaparaven l'interès dels bisbalencs d'aquella centúria i constitueixen una expressió social significativa d'un període ufanós i ric, molt important dins la Història del nostre País.

JORDI FRIGOLA I ARPA